

A Perfect Guide – Resa *Katharsis i Biarritz*

Karin Winther åker på kärlekssemester vid Atlantkusten. Ensam.

Divine Chapellerie : OM SOLEN BRÄNNER I BIARRITZ, VILKEN DEN OFTA GÖR, BEHÖVER DU EN HATT. EFTERSOM LIVET ÄR FÖR KORT FÖR FULA HATTAR REKOMMENDERAS DIVINE CHAPELLERIE. DENNA CHARMIGT FRANSKA HATTBAR ÄR PERFEKT FÖR ATT BOTANISERA LOSS PÅ. VÄLJ BLAND SNIRKLIGT STILFULLA KREATIONER, STRÅHATTAR ELLER DEN KLASSISKA PANAMA-HATTEN.
8 Avenue Victor Hugo

Brädan klyver vattnet som när en vass Sabatierkniv delar ett rätt stycke oxfilé. Den liksom filear sig fram genom vågorna. Jag kämpar på vingliga knän för att hålla balansen. Klamrar mig desperat fast vid känslor jag inte upplevt på många år: eufori, frihet, viktlöshet. Det är som ett vakuum. Inga tankar får plats när all koncentration går till att inte falla handlöst i det kyliga kvällsvattnet. Vilket jag så klart gör futtiga tio sekunder efter att ha hoppat upp på brädan likt en ivrig chimpansunge. Med adrenalinet pumpande genom kroppen tänker jag att det är som att lära sig cykla för första gången – fast på vatten. – Det är ett slags naivt, glädjefyllt, men meditativt fokus. Man lämnar allt bakom sig och där och då tänker man inte på nåt annat än att fånga vågen. Orden är Peter Sahlbergs – surfentreprenör och ena halvan av den duo som får mig att för första gången åla in mig i en våtdräkt och testa vad jag hittills viftat bort som en machosport. Att jag, ensam på en strand, skulle vråla rakt ut av lycka hade jag aldrig trott när jag anlände till Biarritz två dagar tidigare. Det var, i ärlighetens namn, den sämsta utgångspunkten för en mysig sommarsemester. En romantisk resa för två blev efter ett virrvarr av snabba beslut en semester för... mig. Avbokningsbara biljetter är ju inte särskilt romantiska, utan fungerar mer som att kasta in en brasklapp i förhållandet. Så på grund av brist på självinsikt och realistisk livssyn satt jag fast med två flygbiljetter till den franska Atlantkusten.

ATT ÅKA ENSAM PÅ KÄRLEKSSEMESTER är ett emotionellt kamikaze-uppdrag: men samtidigt en mer lockande tanke än att stanna kvar i en

stad som förvandlats till ett minfält. Dessutom känns en envägsbiljett ut i världen aldrig som en bättre idé än när man vill fly något. Eller någon. Hög på känslan av nyvunnen frihet bestämmer jag mig för att åka ensam. Hur svårt kan det vara?

Denna hybris får jag äta upp bara sekunder efter att ha checkat in på hotellet Le Grand Tonic (som jag valt av den enkla anledningen att namnet påminde om Vodka Tonic). Jag hade glömt att boka om dubbelrummet till ett enkelrum. Det första jag möts av är en enorm dubbelsäng. Nej, inte ens en dubbelsäng, utan en KING OF THE WORLD-size bed. I badrummet hänger två morgonrockar. Två par tofflor. Två vattenglas. Två. Två. Två. Hotellpersonalen kunde lika gärna ha strött rosenblad över sängens sidenlakan och sprayat ”Love forever” på väggen.

I min bästa ensamvarg-på-Atlantkusten-outfit (linne från topp till tå: slacks, klädsamt skrynklig vit skjorta, scarf, Tod’s, stora solglasögon) beger jag mig istället till stranden.

Jag möts av en storslagen vy av sand, vågor och solsken alltmedan doften av salt kryper in i näsborrarna. Havet är fullt av svarta prickar. Några steg närmre utkristalliserar sig de ivrigt paddlande människokropparna. Upp på vågen, ner i havet.

Enorma och av naturen dramatiskt slipade klippor tornar upp sig i strandbrynet längst hela Grand Plage. Burdusa vindar blåser omkull entusiastiska surfare. Människans litenhet i relation till naturen gör sig aldrig så påmind som på havet. Växelspelet mellan ebb och flod spelar de loja strandhängarna små spratt: Omsorgsfullt utplacerade handdukar, väskor och picknickar slickas plötsligt bort av en stor

Les Halles: SALUHALLARNA ÄR MATPORR PERSONIFIERAT OCH NÄSTINTILL PITTORESK ÖVERDOS. SMÅFÅGLAR KVITTRAR I TAKBJÄLKARNA, CHARKUTERIER TRÄNGS MED VIN, FRUKT, BAKELSER, BLOMMOR OCH GÅSLEVER. PÅ FISKMARKNADEN I BYGGNADEN BREDVID FINNS DESSUTOM STANS BÄSTA LUNCH OCH STREETFOOD Å LA BIARRITZ – SEX NYFÅNGADE OSTRON OCH ETT GLAS VITT FÖR 6,50 EURo.
Rue du Centre, Halles-biarritz,fr

våg som drar med sig merparten av stranden. Solbrända människor i färgglada bikinis och strandväskor rusar hysteriskt runt och försöker rädda sina handdukar från att förvandlas till en våt socka av sand. Längst in mot muren, som avgränsar stranden från det asfalterade promenadstråket skrockar rutinerade besökare åt paniken under sina grön-, blå- och röd-randiga parasoll. Jag skrattar också: Rätt, eftersom jag inte är mycket till badmänniska.

Efter mitt första möte med Biarritz dyker jag in på Patisserie Miremont på Place Georges Clemenceau. Cafét har funnits sen 1905 – och det syns. Personalen förefaller vara från samma tidsepok. Charmigt snurriga och typiskt franskt ouppmärksamma – när de inte står och sover mot någon vägg vill säga. Inredningen andas tidigt 1900-tal; Nyrokoko-stolar i rotting och läder, liljor i enorma vaser, speglar längs rummets alla väggar, en färgpalett bestående av grönt, guld, beige, ljust gult och beige.

Det påminner om baren på Hotel Gritti Palace i Venedig – ett kolonialt och klassiskt venetianskt lyxhotell med en terrass på kanalen, mitt emot Peggy Guggenheim-museet. Där serveras Venedigs bästa Bellini och väggarna är täckta av exakt samma slitna, mörkt mintgröna speglar.

Atmosfären invaggar mig i en känsla av lugn och jag lutar mig tillbaka i mitt väggbås. Framför mig står ett glas (okej, en kanna) kallt vitt vin och carpaccio med ett torn av ruccola och valnötter som jag knaprar på medan jag sjunker djupare in i Ernest Hemingways ”Och solen har sin

gång” – om ett gäng dekadenta och kärleksförvirrade kids i 20-talets Paris som drar på en Baskientripp. Den perfekta lektiren för min resa, man är väl inte mer än en klyscha.

Utanför fönstret slår vågorna våldsamt mot stranden och strålände solsken har nu bytts ut mot ett sänt där rivigt och regnigt oväder som Atlantkusten är känd för. Plötsligt bryts mitt salongsberusade tillstånd av en gäll röst som skär som en kniv genom luften: ”Uuunn cäääppaaccinooohh aaand ooone caaafääej ooh lääää, pllease”. De två feta amerikanarna i färgglada träningsoveraller och matchande magväskor vill ha kaffe på maten. Incidenten förkroppsligar Biarritz mindre härliga karaktärsdrag – sida vid sida med denna vackra kuststads romantiska förflutna lever den skamlösa turismen. Staden kryllar av amerikaner som gör ”Europe” och inte tycker det är så noga vart man åker – bara man befinner sig på europeisk mark ett par veckor.

PORTOFINO, CANNES, CAPRI, MONACO OCH CAP FERRAT är bara några exempel på platser som kryllar av historier om de rika, vackra och berömda – och som fortfarande lockar världens jetset-klientel. Men få platser har en sån utpräglad aristokratisk koppling som Biarritz. Över platsen vilar en air av svunnen glamour. Här semestrade inte bara överklassen och filmstjärnor som Frank Sinatra och Rita Hayworth, utan de riktiga bigshotsen – europeiska kungligheter som Napoleon III, Drottning Victoria, Edward VII, The Duke of Windsor,

Côte Des Basque & Le Surfing STANS BÄSTA SURFING HITTAR DU PÅ SAMMA STRAND SOM DEN EUROPEISKA SURFKULTUREN FÖDDES PÅ 1950-TALET. TRÄNG PÅ DIG EN VÅTDRÄKT, TA EN BRÅDA UNDER ARMEN OCH PADDLA FÖR GLATTA LIVET. SEN ÅTER DU EN LAXBURGARE OCH DRICKER FÄRSKPRESSAD CITRONJUICE OVANFÖR STRANDEN PÅ LE SURFING MEDAN DU BETRAKTAR PASSERANDE HORDER AV BRUNBRÄNDA SURFGALNINGAR.
9 Boulevard du Prince de Galles, lesurfingbiarritz.fr

de belgiska och de portugisiska kungahusen. Under den viktorianska eran vallfärdade en hel drös brittiska Lords och europeisk aristokrati hit och under sekelskiftets Belle Époque var det här litteraturlegenderna Alexandre Dumas och Zola hängde. Även under första världskriget och det partyglada 20-talet var Biarritz en av Europas hetaste och mest exklusiva semesterorter. 1915 öppnade Coco Chanel sin tredje butik här – ett led i hennes smarta plan att servera den rika bourgeoisin det mode de inte visste att de ville ha – och fortsatte bygga sin vision om hur den moderna kvinnan skulle klä sig.

BIARRITZ GLANSDAGAR MATTADES AV först på 1950- och 60-talet när jetsetet drog vidare till franska och italienska Rivieran. Och Biarritz har ännu inte lyckats vinna tillbaka dem. I denna exklusiva semesterort dit aristokratin en gång vallfärdade trängs idag surf-dudes i flip-flops med pensionärer, fulla språkstudenter, tyska och amerikanska turister och den del av Paris flotta kulturelit som tycker att Rivieran blivit för tacky. Det var just mixen som fick Peter Sahlberg på fall när han kom hit för första gången år 2000.

– Jag föll för kontrasterna. Den kosmopolitiska blandningen av vacker fransk kustkultur och surfing – det var inte bara beach bums i Havaianas som bilar ner och bor i sina bussar men inte heller den trött snobbiga attityd som personifierar franska Rivieran.

Epokerna av mer eller mindre glamourösa besökare och deltidsboende har satt sin prägel på stadens arkitektur. Den är kort sagt galen. Viktorianska townhouses trängs med Disney-aktiga minislott med ljusblå torn och gräsligt fula turisthotell i betong. Som kuliss till denna

schizofrena samling bosättningar reser sig bergskedjan Pyrenéerna med sina snötäckta toppar längs kusten.

Utsikten från kustremsan i Biarritz sträcker sig hela vägen bort mot syskonområdet på andra sidan gränsen – spanska Baskien.

Mot de långa sandstränderna står arga, vildsinta vågor och intrycket blir en blandning av episk evighet och sydeuropeisk knasighet. Att strosa runt i Biarritz en solig eftermiddag är som att vandra i en modern men förtrollad stad. Det är fågelkvitter och småfåglar överallt, rosa, blå och lila hortensior lyser upp varenda kulle och palmerna svajar ikapp med det turkosskiftande havet.

DET FINNS EN BYGGNAD SOM I HÖGRE GRAD ÄN DE ANDRA PRÄGLAR BIARRITZ: Hotel du Palais, ett enormt lyxhotell som tronar över Grad Plage, som byggdes 1854 av kejsare Napoleon III som en present till sin spanskfödda hustru – den självständiga och modeintresserade kejsarinnan Eugène. Det pampiga laxrosa palatset byggdes format som ett E, döptes till Villa Eugène och blev snabbt en av Europas party-hotspots. Sen var Napoleon III inte dummare än att han bara några buktar bort skaffade ett litet kråkslott till sin älskarinna, där den riktiga dekadensen kunde leva fritt. La Villa Belza sticker ut på en klippa på behagligt avstånd från palatset, förmodligen med förhoppningen att det låg så långt bort att kejsarinnan skulle ha överseende med det.

– Det sägs att man drev bordell där, säger Peter Sahlberg. Hans surfinstruktörkollega Jens Holmer nickar instämmande.

Vi äter lunch i skuggan på surfhaket Le surfing och de berättar hur stan började förfalla på 1970-talet, styrdes av MC-gäng på 80-talet och

Baren på Hotel du Palais
Ät frukost eller drick cocktails i baren på Napoleons gamla partynäste som blivit lyxhotell. Rummets färgskala i guld och vitt kompletteras med palmer, linnedukar, enorma dinglande kristallkronor, sex meter i takhöjd och stilsiga kypare klädda i svartvitt. Andas in känslan av svunnen dekadent aristokrati, kosmopolitisk air och tidlös lyx.
1 Avenue de l'Impératrice
hotel-du-palais.com

Café Dodin: DET TREVLIGASTE AV CAFÉERNA LÄNGST GRAND PLAGE. BRA NÄR SANDKORN OCH HAVSVATTEN BLIR FÖR KLETIGT OCH PASSAR BÄTTRE SOM KULISS. SJUNK NER I ROTTINGSTOLARNA MED EN INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE, BESTÄLL EN CAFÉ CRÈME OCH EN CROISSANT, ANDAS IN HAVSLUFTEN OCH VILA ÖGONEN PÅ DEN SLÄENDE UTSIKTEN.
Quai de la Grande Plage, dodin.eu

först på 90-talet, med hjälp av en surf-festival och en ny borgmästare med ambitionen att göra Biarritz till en framgångsrik turistort igen, började ordna upp sig. – På 80-talet var det väldigt hård stämning i vattnet. Det var extremt macho och de enda som surfade var biffiga rugbyspelare. På grund av det fanns bara en enda storlek på våtdräkter: Large. Industrin såg ingen anledning till produktutveckling. Nu producerar man våtdräkter för en bredare målgrupp, vilket i sig har breddat intresset för surfing, menar Jens.

Tillsammans driver de Surfakademin, ett svenskt företag som på sommarhalvåret anordnar surfkurser i Biarritz, och i Costa Rica om vintrarna. De stuvar in eleverna i minibussar och drar runt i Baskien på jakt efter de bästa vågorna. När de sitter framför mig, äter sin laxburgare och passionerat talar i mun på varandra om surfing slås jag av att de är så harmoniska. Båda två har försakat PR- och reklamkarriärer i Sverige för att göra sin passion till en livsstil och med sin brunbrända hy, solblekta hår och skäggstubb jagar de världen runt som surfnomader. De är sådär härligt avslappnade som man bara kan vara om man tillbringar 300 dagar om året på en bräda.

– Det låter töntigt att säga att det är en livsstil – men så är det. Fastnar man kretsar hela ens liv kring surfing. Man planerar allt efter det: semestrar, förhållanden, jobb, säger Jens.

Att de håller kurser i just Biarritz är ingen slump – Europas bästa vågor har gjort Biarritz till vår kontinents surfmecka nummer ett. Det var här den europeiska surfkulturen föddes 1957. Filmstjärnan Deborah Kerr var på besök för att filmatisera Hemingways ”Och solen har sin gång”. Med på resan var hennes make Peter Viertel (som skrivit filmmanuset)

och – allra viktigast – hans surfbräda. Sedan dess vallfärdar både proffs och amatörer hit varje år för ägna dagarna, kvällarna och ibland nätterna åt att finna den perfekta vågen.

Jag tittar ut mot stranden där allting började, Côte Des Basque. Drösar av unga killar och tjejer, mammor, pappor och barn kastar sig runt med sina brädor bland vågorna. Det är inte alls så jag hade tänkt mig surfing.

– Bilden av surfing har förändrats de senaste tio åren. säger Jens och Peter mellan tuggorna.

– Förr sågs surfing som en proffs- eller extremsport. Det vill säga – svårt som fan och något som bara passade för superpumpade dudes. Men det stämmer inte! Man behöver inte vara vältränad alls. Idag är det en folksport.

Fuck it, tänker jag. Vi kör.

Några timmar senare vadar vi genom det låga kvällsvattnet. Det är kallt och jag är nervös, men bestämd. Peter håller fast min bräda, Jens hittar rätt våg och skriker plötsligt: ”NUUUU!”. Innan jag hunnit reflektera över vad som händer står jag jämfota på brädan och forsar fram genom det kyliga saltvattnet. Jag är hooked. En timme adrenalinstinn eufori senare är jag övertygad om att även jag ska ge upp min medicarriär, flytta hit och ägna resten av livet åt jakten på den perfekta vågen.